

Česko – Lichtenštejnsko DNES

Historický spolek Liechtenstein, o. s.

LICHTENŠTEJNSKO OSLAVILO 300. VÝROČÍ HORNÍ ZEMĚ

Letos v červnu si Lichtenštejnsko připomnělo 300. výročí převzetí vlády nad tzv. Horní zemí (Oberland) knížecím rodem Liechtensteinů. Tím byl položen jeden ze dvou základů k vyhlášení říšského knížectví Liechtenstein v roce 1719 císařem Karlem VI. a k jeho pozdější svrchovanosti (od roku 1806).

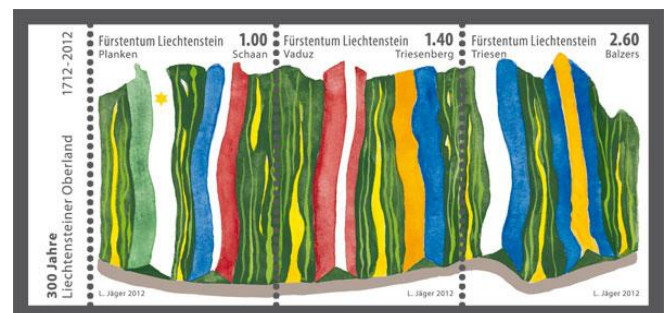
Kníže Jan-Adam I. z Liechtensteinu na přelomu 17. a 18. století položil základy Lichtenštejnska

Roku 1699 kníže Jan Adam I. z Liechtensteinu (1657–1712) zakoupil zadlužené panství Schellenberg, které je dnes součástí Lichtenštejnska jako Dolní země (Unterland). Tím se knížecí dům přiblížil svému vytouženému cíli – místu v Radě knížat Říšského sněmu (Reichsfürstenrat) ve

Frankfurtu nad Mohanem. Rada knížat byla nejvyšším sněmovním orgánem v dobách Svaté říše římské. Německá říše byla rozdělena na mnoho území, některá z nich se nazývala Landeshoheit. Byl to zvláštní druh suverenity, který znamenal, že tato území byla zastoupena na Říšském sněmu. Křeslo na tomto sněmu dávalo jeho držitelům politický vliv, protože mohli hlasovat o záležitostech, které byly sněmu předloženy k projednání. Panství Schellenberg nebylo na směnu zastoupeno, neboť bylo považováno za součást hrabství Vaduz. Toto hrabství bylo knížetem Janem-Adamem II. koupeno 22. února 1712, jak dokazuje kupní smlouva uzavřená ve Vídni. Není pochyb o tom, že kdyby v roce 1712 nedošlo ke koupi hrabství Vaduz, knížectví Lichtenštejn by dnes neexistovalo.

Významné výročí si Lichtenštejnsko připomnělo přednáškami historiků a výstavou v Národním muzeu ve Vaduzu „1712 – Das Werden eines Landes“ (1712 – Stali jsme se státem). K výročí byly také vydány poštovní známky.

Ve dnech 7.–10. června se v hlavním městě Vaduzu konal „Oberland Fest“, který ho proměnil v umělecké, divadelní a hudební jeviště. Vystoupilo zde přes 50 hudebních a uměleckých skupin, které měly jedinečnou příležitost představit všem divákům rozmanitý kulturní program. Každý den oslav byl zaměřen na odlišné téma: den jazyka, den hudby, den Lichtenštejnska a den rodiny.

Poštovní známka k 300. výročí připojení Horní země (Vaduz) k Dolní zemi – obě dnes tvoří Lichtenštejnsko

LICHTENŠTEJNCI V REFERENDU POTVRDILI PRÁVO VETA KNÍŽETE

30. června 2012: vládnoucí lichtenštejnský kníže si udržel své právo veta v referendu, které bylo vyhlášeno kvůli sporu o legalizaci potratů. V neděli 30. 6. 2012 76 % voličů hlasovalo ve prospěch ponechání práva veta vládnoucímu knížeti. Úřadující hlavě státu – korunnímu princovi Aloisovi – tak zůstalo právo přehlasovat lidové hlasování. Voleb se zúčastnilo plných 83 % voličů.

Alexander Batliner, předseda centristické Pokrokové strany, která tvoří s větší Vlasteneckou stranou vládní koalici, řekl: „Dualismem knížete a lidu je naše suverenita chráněna lépe, než kdybychom byli republikou.“

Knížecí rodina poprvé čelila referendu roku 1961, kdy se jednalo o převod loveckých práv. Když kníže Hans-Adam II. požádal v roce 2003 o větší pravomocce a pohrozil, že by jinak mohl Lichtenštejnsko opustit, voliči odsouhlasili novou ústavu, která mu dala více pravomocí.

Úkolem vládnoucího knížete je řídit zemi po desetiletí, ne od voleb do voleb, a nesmí podléhat populismu. Pokud má být zodpovědný za dlouhodobý rozvoj státu, potřebuje více pravomocí, jak to Jeho Jasnost kníže Hans-Adam II. z Liechtensteinu popisuje ve své knize Stát ve třetím tisíciletí (Grada 2011).

Vládnoucí kníže Hans-Adam II. na oslavách státního svátku Lichtenštejnska (15. 8. Národní den), vlevo jeho vnuc princ Josef Václav a za ním jeho otec korunní princ Alois. – Na snímku vpravo pohled na hrad Vaduz a louku, kde se každoročně koná oslava státního svátku (foto: Reuters)

NA NÁVŠTĚVĚ: SÍDELNÍ HRAD VLÁDNOUCÍHO KNÍŽETE VE VADUZU

Pohled na hrad Vaduz, stojícím nad stejnojmenným městem, na pozadí majestátních vrcholů Alp

Historie osídlení území dnešního Lichtenštejnska sahá až do pravěku. První zprávy o obci Vaduz ležící nedaleko brodu přes řeku Rýn pochází z roku 1150. O půl století později je zde poprvé písemně potvrzena i existence gotického hradu, který byl od roku 1342 sídlem stejnojmenného hrabství.

Jeho majiteli byli postupně baroni Brandisové z Emmentalu, hrabata ze Sulzu a Kleggau a hrabata z Hohenemsu. V roce 1499 hrad dobyli a vypálili Švýcaři za tzv. švábské války.

Nejstarší částí hradu Vaduz, pocházející dokonce až ze 12. století, je východní blok budov s velkou obdélnou věží o rozměrech 12 × 13 metrů a síle zdí okolo 4 metrů. Původně vedl vstup do věže z nádvoří po padacím mostu ve výšce asi 11 metrů, dnes ale vede přímo z paláce. Kaple svaté Anny v jižním paláci Hrad pochází z pozdního středověku, přičemž hlavní oltář se hlásí do stejného období. Jeho interiér byl ale upraven při poslední novodobé rekonstrukci. Velká kulatá bašta je už raně novověká, byla postavena mezi lety 1529–1532, stejně jako první brána a předhradí. Západní část hradu pak nechal postavit hrabě Kašpar z Hohenemsu (1613–1640) v neklidných časech třicetileté války, aby posílil obranyschopnost svého sídla.

Třetí nádvoří hradu po rekonstrukci, která proběhla v letech 2008 - 2011

K hradu se přichází kolem mohutné bašty s dělovými střílnami na severní straně, na kterou navazuje východní palác a velká okrouhlá věž. Branou v hradbě se pak vchází do předhradí, z něhož vede dřevěný most ke druhé bráně s padacím mostem a mříží. Podél paláce a hradby stoupáme ke třetí bráně chráněné mohutnými střílnami, na níž je namalován erb Liechtensteinů a sluneční hodiny.

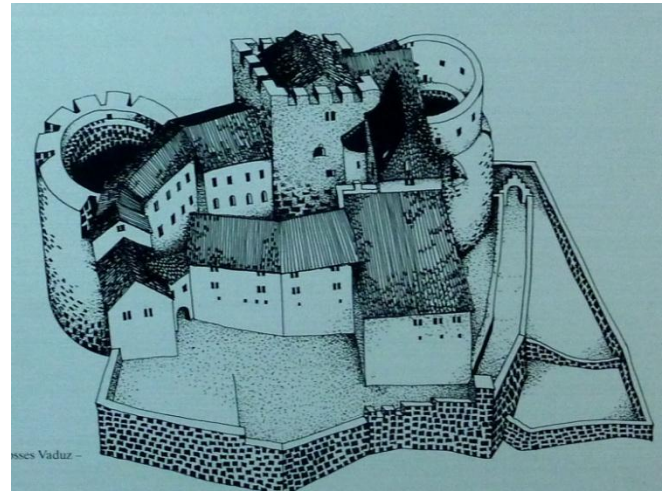

Velký kanón s erbem Liechtensteinů na 2. nádvoří hradu připomíná nejen, že Vaduz byl pevností, ale i významnou roli knížete Josefa Václava při modernizaci rakouského dělostřelectva v polovině 18. století

Za třetí bránou se nachází protáhlé obdélné nádvoří stoupající do kopce, obklopené ze všech stran hradním palácem. Jeho okna jsou opatřena bílo-červenými dřevěnými okenicemi, fasády nádvoří pokrývají pestrobarevné fresky, které byly restaurovány v letech 2008-2010.

Liechtensteinové sice získali hrad Vaduz roku 1712, ale prvním knížetem, který ho navštívil byl až Alois II. v roce 1818, když se vracel ze studijní cesty po Itálii. Hrad používala malá lichtenštejnská armáda (50-80 mužů) jako

své kasárna, a to až do roku 1868, kdy ji zrušil kníže Jan II. Dobrotivý. Ten také nechal chátrající hrad v letech 1905 - 1912 romanticky přestavět do dnešní podoby.

Podoba hradu před romantickou přestavbou na začátku 20. století

Vaduzský hrad pak sloužil Liechtensteinům jen k občasným návštěvám až do anšlusu Rakouska v březnu 1938. Poté Liechtensteinové z bezpečnostních důvodů raději přesídlili z Vídně a Valtic do neutrálního Lichtenštejnska. Od roku 1938 je hrad oficiálním sídlem lichtenštejnských knížat. Na konci roku 1944 a začátku roku 1945 v jeho zdech našly útočiště stovky uměleckých předmětů, které se správčům knížecích sbírek podařilo dopravit z Rakouska a z Moravy a zachránili je tak před zničením nebo odcizením.

Hrad není přístupný veřejnosti, protože zde bydlí vládnoucí kníže Hans-Adam II. s rodinou. Zde také přijímá hlavy cizích států a audience velvyslanců. Přesto hrad stojí alespoň za krátkou návštěvou u hradní brány. Také jeho fotografie z různých míst města Vaduz a okolí, jsou atraktivní památkou na návštěvu poklidného města na Rýně.

Od severozápadu hrad Vaduz hránila moutná dělostřelecká bašta

VÝROČÍ: LICHTENŠTEJNSKÝ PARLAMENT SLAVÍ 150. VÝROČÍ

V letošním roce Lichtenštejnsko neoslavuje jen 300 let připojení Horní země, ale také 150 let od vzniku prvního lichtenštejnského parlamentu (*Landtag*).

Když se v roce 1860 přiblížil konec absolutismu v Rakousku, otevřela se také cesta k ústavní reformě v lichtenštejnském knížectví. Ačkoliv se ústava podepsaná knížetem Janem II. 26. září 1862 držela starých monarchistických principů, regent knížectví byl vázán Ústavou a mohl vládnout jen s podporou kvalifikované většiny poslanců parlamentu. Větší odpovědnost nyní byla na voličích, kteří dostali právo přímo se podílet na stanovení národní politiky tím, že získali právo volit 15 (dnes 25) poslanců nově založeného parlamentu.

Tehdy byli tři poslanci jmenováni vládnoucím knížetem a zbylých 12 bylo nepřímo zvoleno voliči. To znamenalo, že voliči, definovaní jako zaměstnaní muži starší 24 let, volili své zástupce podle počtu obyvatel ve volebních okrscích a ti pak volili 12 poslanců parlamentu. Ke slavnostnímu zahájení činnosti úřadu parlamentu došlo 29. prosince 1862.

Ústava z roku 1862 dala Landtagu právo podílet se na řízení státních záležitostí, jako je např. příprava a schvalování zákonů, schvalování mezinárodních smluv, daňových zákonů, řízení státní správy a účast na náboru vojska.

Lichtenštejnský parlament (Landtag) – jeho nová budova získala v roce 2011 cenu jako nejlepší cihlová stavba v Evropě

V roce 1921 Lichtenštejnsko přijalo novou ústavu, která stanovila, že Lichtenštejnsko je „konstituční, dědičná monarchie založená na demokratických a parlamentních principech“. Ústava vytvořila rovnováhu sil mezi lidem a knížetem a také zavedla přímou volbu poslanců občany knížectví.

Koncem 20. století, roku 1988, získali volební právo všichni muži a ženy starší 18 let, bez ohledu na to, zda jsou zaměstnaní, či ne. Počet poslanců Landtagu byl současně zvýšen na 25.

Výroční poštovní známka zobrazuje text první strany Ústavy z roku 1862 a portrét knížete Jana II. na tzv. spolkovém tolaru, který od tohoto roku knížectví razilo

Jedním z poslání parlamentu je tvorba zákonů. Žádný zákon nemůže být přijat nebo změněn bez jeho souhlasu. Poslanci stejně jako kníže a voliči mají právo navrhnout zákony a Ústavu. V prvním projednání parlament rozhoduje, zda o zákonné iniciativě bude jednat. V prvním čtení zákona mohou poslanci předkládat pozměňovací návrhy, námítky a dotazy, které vyžadují součinnost vlády, dokud nezačne tzv. druhé čtení. V této fázi se hlasuje o každém jednotlivém článku zákona tak, aby se dohodlo jeho konečné znění.

Zasedací místnost lichtenštejnského parlamentu – záběr z hlasování

Nakonec je, pokud s ním poslanci parlamentu souhlasí, zákon odsouhlasen jako celek. Kombinace většinového souhlasu poslanců parlamentu, ale rovněž souhlasné potvrzení knížetem a nakonec také kontrasignace zákona předsedou vlády jsou společně se zveřejněním zákona ve sbírce zákonů (*Landesgesetzblatt*) nutnými kroky k tomu, aby zákon vstoupil v platnost.

HOSPODÁŘSTVÍ LICHTENŠTEJNSKA

Až do konce 19. století bylo Lichtenštejsko chudou zemí, orientovanou převážně na zemědělskou výrobu a drobný zpracovatelský průmysl. Daňové výnosy zde byly tak malé, že po více než dvě století museli Liechtensteinové dotovat zdejší veřejný rozpočet finančními transfery ze svých moravských panství.

K rozvoji průmyslu došlo až na přelomu 19. a 20. století. Významnou pomoc, zemi sužované povodněmi Rýna, poskytl kníže Jan II. Dobrotivý a také Švýcarsko. Měnová, celní a poštovní unie se Švýcarskem, a také převzetí jeho liberálního zákonodárství, přispěly k růstu životní úrovně Lichtenštejnců před 2. světovou válkou.

První i druhá světová válka zemi přinesly velké hospodářské problémy. Konfiskace majetku Liechtensteinů v roce 1945 v Československu zastavila dotace státního rozpočtu knížectví a země i knížecí rod sám, se dostaly do vážných finančních problémů.

Úspornými opatřeními a zodpovědnou vládou knížete Františka Josefa II. (19NN-1989), včetně hospodářských reforem, se podařilo nastartovat ekonomický rozvoj země, bez vysokých daní, i bez velkých úvěrů. Jeho syn kníže Hans-Adam II. (*1945) pak v liberální hospodářské politice dále a ve větší hloubce i širše pokračoval.

Ekonomika Lichtenštejska

Hrubý národní produkt je vytvářen (2009) především v průmyslu a ve výrobě zboží (37%), dále ve službách různého druhu (29%) a ve finančních službách (27,4%). V zemědělství a dalších oborech vzniká jen 8% HDP.

V roce 2010 bylo v Lichtenštejsku zaměstnáno 34.334 pracovníků, z nichž 17.570 dojíždělo za prací ze zahraničí (hlavně ze Švýcarska a Rakouska). Podíl zahraničních pracovníků se od roku 1990 zvýšil více než 3krát. V zahraničí lichtenštejské firmy zaměstnávají dalších více než 35.000 pracovníků, z toho okolo 220 v České republice.

Z celkového počtu 3.825 firem jich 3.309 mělo do 9 zaměstnanců, 437 do 50, 72 do 249 a 17 přes 250 zaměstnanců. Jen 98 firem pracovalo v zemědělství, zatímco 578 v průmyslu a 3.15. ve službách.

Nejvýznamnější firmy v knížectví jsou HILTI (stroje), Hoval (tepelná technika), ThyssenKrupp Presta (automobilové díly), zubařské vybavení a potřeby (Ivoclar Vivadent) a výrobce přesné optiky, šperků a skla Swarovski.

Hrubý národní produkt dosáhl v roce 2009 4,9 mld. švýcarských franků, což bylo 117.900 CHF/obyv. Nezaměstnanost činila v roce 2010 jen 1,7%. Srovnáme-li Lichtenštejsko se Švýcarskem, Rakouskem a Německem, zjistíme, že knížectví má téměř dvojnásobně větší podíl průmyslu a výroby zboží na HDP.

Lichtenštejské hospodářství je orientováno na export, který směřuje do EU (44 %), Švýcarska (12 %), USA a Kanady

(18 %), Asie (24 %) a ostatních zemí (2 %). Saldo bilance zahraničního obchodu Liechtenštejska je dlouhodobě vysoce aktivní.

Často zmiňované finančnictví vytváří jen čtvrtinu HDP. a je tvořeno bankovními domy zaměstnávajícími 1 700 zaměstnanců. Banky spravují majetek klientů ve výši 130 miliard CHF. Dále v Lichtenštejsku pracuje 163 investičních společností s majetkem cca 21 miliard CHF a 31 pojišťoven. V energetice je země z 94% závislá na dovozu energií.

Budova sídla lichtenštejské vlády ve Vaduzu

Rozpočet státu a obcí

Lichtenštejsko má významně decentralizované pravomoci na úrovni samosprávných obcí (11 měst a obcí), což je v souladu s myšlenkou knížecího rodu, že o problematice rozpočtu, školství, dopravy apod. mají rozhodovat občané nebo jimi zvolení zástupci, na co nejnižším stupni správy. Stát zodpovídá pouze za ty činnosti, které nelze delegovat na nižší úroveň (např. zahraniční styky, spravedlnost atd.).

Státní rozpočet Lichtenštejska dlouhodobě hospodaří s přebytkem. Jeho příjmy tvoří daně a odvody (74 %), výnosy z majetku státu (20 %) poplatky a ostatní (6 %). V roce 2010 činily příjmy státu 1.158 mil. Výdaje státu tvoří správa financí a daní (35 %), sociální služby (25 %), školství (18 %), veřejná správa (11 %), bezpečnost (7 %), ostatní (4 %). Stát hospodařil bez dluhů, při současné existenci vysokých finančních rezerv na neočekávané výdaje.

Nižší správní celky (obce) hospodaří také s vysokým přebytkem. V roce 2010 činily příjmy obcí 314 mil. CHF, výdaje jen 179 mil. CHF a také obce disponují vysokými finančními rezervami. Stát ani obce nemají žádné dluhy. Na účtech státních a firemních penzijních programů bylo v roce 2010 uloženo 6,5 mld. CHF.

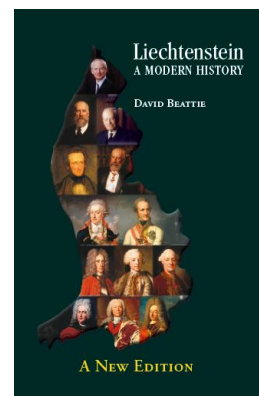
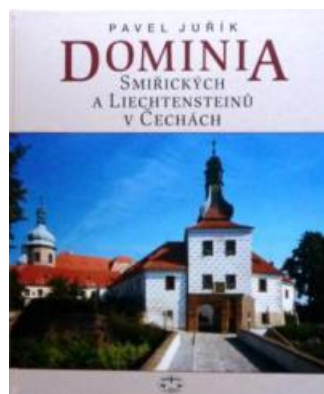
Literatura:

Liechtenstein in Figures 2012, Office of Statistics, Principality of Liechtenstein, Vaduz 2012

NOVÉ KNIHY O LICHTENŠTEJNSKU A LIECHTENSTEINECH

V pátek 1. června se v kavárně Modré dveře v Kostelci nad Černými lesy konal křest knihy ing. Pavla Juříka **Dominia Smiřických a Liechtensteinů v Čechách**, kterou vydalo nakladatelství Libri (www.libri.cz). Kmotry knihy se stali Jeho Jasnost princ Constantin z Liechtensteinu a ing. Jan Svatoš, starosta města Kostelec nad Černými lesy.

Kniha Davida Beetiho, bývalého britského velvyslance ve Švýcarsku a Lichtenštejnsku, **Liechtenstein A Modern History**, přináší zasvěcený a nestranný pohled na historii a současnost alpského knížectví. Kniha vyšla již v několika aktualizovaných vydáních v němčině a angličtině, naposledy letos na jaře (www.vaneckverlag.li).

LICHTENŠTEJNSKÉ STEZKY

Lichtenštejnské stezky seznámí milovníky historie s kulturním dědictvím Liechtensteinů na Moravě. Na internetových stránkách www.stezky.cz naleznou mnoho námětů na výlety. → →

BAROKNÍ STÁJE V LEDNICI

V letech 1688-1696 architekt Johann Bernard Fischer von Erlach vybudoval pro knížete Jana Adama I. z Liechtensteinu monumentální stáje, jen pár kroků od zámku v Lednici. V 19. století zámky v Lednici a ve Valticích, přestavěné v klasicistním a neogotickém slohu, s rozlehlým anglickým krajinářským parkem, vytvořily jedno z největších lidskou rukou přetvořených území v Evropě (200 km²).

Lednice – monumentální barokní stáje

V roce 1994 byl Lednicko-Valtický areál zařazen mezi památky světového dědictví UNESCO. V červnu 2012 byl zahájena rozsáhlá rekonstrukce stájí, která bude stát okolo 500 mil. Kč a bude dokončena koncem roku 2013. Své sídlo zde nalezne vzdělávací a kulturní centrum.

MEZINÁRODNÍ LICHTENŠTEJNSKÁ KONFERENCE VE VALTICÍCH

Ve dnech 15.-16. listopadu 2012 se na zámku ve Valticích bude konat mezinárodní vědecká konference "**Úsilí knížecího rodu Lichtenštejnů o získání a udržení vlastního státu**". Konferenci pořádají Centrum pro hospodářské a sociální dějiny Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě a Po stopách Liechtensteinů o. p. s. www.pslj.cz

Liechtensteinové v České televizi

ČT1: 8. 6. ČT1 „**Před půlnocí**“ – Zámecká dáma – rozhovor s kastelánkou zámku Lednice Ivanou Holáskovou. <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10095690193-pred-pulnoci/312281381940044/>

ČT1: 24. 6. ČT1 „**Toulavá kamera**“ – představila výstavu o životě a díle Marie Terezie vévodkyně Savojské, rozené princezny z Liechtensteinu, v Kostelci nad černými lesy. <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1126666764-toulava-kamera/212411000320708/obsah/210203-vevodkyne-savojska/>

POZVÁNKA DO VÍDNĚ: LIECHTENSTEINSKÉ MUZEUM A HRAD LIECHTENSTEIN

Císařská Vídeň láká turisty k návštěvě mnoha významných památek. Nejsou to jen sídla habsburských císařů, ale i několik paláců knížat z Liechtensteinu, které se zapsaly do historie rakouské a evropské architektury.

Zastavme se nejprve u nejstaršího paláce knížecího rodu – u Liechtenstein Palais na Bankgasse naproti vídeňské radnici a nedaleko sídla rakouských kancléřů a prezidentů. Počátky tzv. městského nebo majorátního paláce sahají do roku 1692, kdy zde začal stavět palác Domenico Martinelli pro hraběte Dominika Kaunitze, který ho už roku 1694 prodal Liechtensteinům. Palác se stal inspirací pro mnohé další šlechtické rezidence ve Vídni, zejména pak jeho vrcholně barokní schodiště. V čele paláce na Bankgasse architekt Martinelli vytvořil první majestátní barokní portál ve Vídni.

Tzv. Majorátní nebo také městský palác se stal výstavním prostorem pro umělecké sbírky knížete Jana Adama Ondřeje I. (1657–1712). Majorátní palác se nepyšnil jen nádherou architektury, fresek, štuků a uměleckých předmětů zde vystavených, vynikal také technickou inovací. Hlavní sál byl technicky zařízen tak, že bylo možné oddělit hudebníky na galerii od panstva otočnými zrcadly, což se používalo především u tanečních slavností. A ve 40. letech 19. století nechali Liechtensteinové přebudovat tyto reprezentační salóny paláce ve stylu druhého rokoka, zatímco zámek Lednici přestavěli ve druhém tehdy módním stylu – novogoticky.

Liechtensteinský tzv. zahradní palác ve Vídni je od roku 2004 sídlem Liechtenstein Museum

Dalším skvostem vídeňské architektury je Liechtenstein Palais na Fürstengasse, zvaný také Zahradní palác v Rossau. Původní plány pro knížete vytvořil Johann Bernhard Fischer von Erlach. V dalších desetiletích byl pak palác několikrát přestavěn. K výzdobě paláce kníže přizval nejlepší umělce své doby (Domenico Egidio Rossi, Domenico Martinelli, Santini Bussi, Andrea Pozzo a další).

Největší nádheru ale spatříme v prvním patře paláce – v tzv. piano nobile. Zde Herkulův sál ohromuje návštěvníky nádhernou freskou znázorňující apoteózu Herkula od Andrea Pozzy z let 1704–1708. Umělec svého patrona a

zákazníka, knížete Jana Adama Ondřeje I. z Liechtensteina, nechal zpodobnit jako Herkula umění na nebesích.

Ve Velké galerii, která sousedí na severu s Herkulovým sálem, se dnes nachází expozice osmi rozměrných obrazů série Decius Mus od Petra Paula Rubense. V roce 1807 v zahradním paláci otevřeli muzeum, které bylo přístupno veřejnosti až do roku 1940. Poté se sbírky přestěhovaly mimo Vídeň z obavy z náletů. V roce 1945 byl palác vskutku těžce poškozen bombardováním. V březnu 2004 zde bylo ale znovu otevřeno Liechtensteinské muzeum.

Původně románský hrad Liechtenstein, ležící jižně od Vídně u Mödlingu, je kolébkou rodu, jehož kořeny sahají až do 11. století

Kolébka rodu

Hrad Liechtenstein se nachází nedaleko Maria Enzersdorf jižně od Vídně. Hrad byl postaven během 12. století jako jedno z prvních sídel rodu Liechtensteinů. Tomuto rodu hrad patřil od roku 1140 až do 13. století. V letech 1529 a 1683 ho opakovaně zničilo turecké vojsko, které obléhalo Vídeň. Po posledním zničení již zůstal zříceninou.

V roce 1807 hrad a panství koupil kníže Jan I. Josef od Stanislava Poniatowského. O rok později přikoupil nedaleké panství Sparbach. Hrad Liechtenstein pak dal romanticky upravit podle plánů architekta Josefa Hardmutha. V jeho interiéru byl zbudován rytířský sál, kaple i hladomorna.

Nedaleko hradu pak byl v letech 1810–1811 postaven římský amfiteátr, kde se konala divadelní představení a koncerty. V roce 1884 byl hrad ještě jednou romanticky přestavěn. Nedaleko hradu Liechtenstein nechal kníže Jan I. Josef roku 1820 postavit letní zámek v klasicistním stylu. V roce 1945 byl zámek zabrán a vyrabován Rudou armádou, která zde ukořistila i část rodinného archivu Liechtensteinů (byl vrácen do rukou rodu až roku 1996).

Liechtensteinský palác na Bankgasse od roku 2008 prochází celkovou rekonstrukcí – známý barokní portál

Liechtensteinský majorátní palác na Bankgasse byl za 2. světové války těžce poškozen bombardováním. Jen pár kroků od něj se nachází velvyslanectví Lichtenštejska.

Herkulův sál Liechtensteinského paláce na Fürstengasse ve Vídni

Liechtenstein Museum – známý zlatý kočár prince Josefa Václava z Liechtensteinu, císařského vyslance ve Francii v 18. století (do roku 1944 byl uložen na zámku Valtice)

Liechtenstein Museum ve Vídni má bohaté sbírky umění z doby 12. – 19. století

Prameny a fotografie: Pavel Juřík, Sammlungen des Fürsten von und zu Liechtenstein Vaduz-Wien, Embassy of Liechtenstein e-Newsletter Washington D. C., Bloomberg, Reuters.

Zpravodaj Česko-Lichtenštejsko DNES, redakce: Pavel Juřík, e-mail: jurikp@email.cz